

AANBEVELING MET BETREKKING TOT DE RELATIE TUSSEN ADVOCATENKANTOREN - VENNOTEN EN MEDEWERKERS EN DE RECHTEN OP CLIENTEEL, DOSSIERS EN KNOWHOW

Het aantal samenwerkingsverbanden, groeperingen en geïntegreerde associaties (hierna gezamenlijk “advocatenkantoren” of “kantoren” genoemd) neemt overhand toe.

In vrijwel alle advocatenkantoren en ook bij individuele advocaten, zijn er stagiairs en medewerkers werkzaam. Met de stagiairs wordt een stagecontract ondertekend. De voorwaarden en modaliteiten van de samenwerking tussen kantoren of vennoten en medewerkers worden echter op de meest uiteenlopende wijze vastgelegd in overeenkomsten die heel summier kunnen zijn of ook zeer gedetailleerd, en soms worden opgenomen in een “office manual”.

Deze overeenkomsten hebben bijna alle betrekking op de concrete “werkstandigheden” (kantooruimte, secretariaat, PC en communicatiemiddelen), prestaties (full-time of niet) en de bepaling van het ereloon (forfaitair/ per dossier / per uur) enz..

In de meeste gevallen wordt evenwel niet bepaald of de cliënten (al of niet door de medewerker aangebracht), beschouwd worden als cliënten van het kantoor of van een vennoot, ook niet wanneer de medewerker een (extra) vergoeding ontvangt voor de aanbreng van cliënteel.

Evenmin wordt vastgelegd aan wie de knowhow (o.m. dossiers, memoranda, standaardcontracten en documenten , adviezen (via briefwisseling of e-mail), overzichten van rechtsleer en/of rechtspraak , presentaties) die tegenwoordig meestal elektronisch wordt opgeslagen, toebehoort en/of wie over eventuele auteursrechten op deze knowhow beschikt en welk gebruik er door een medewerker mag van gemaakt worden o.m. wat door een medewerker op zijn eigen PC of die van het kantoor en/of elders mag worden opgeslagen en/of wat op enige wijze eventueel gekopieerd mag worden ..

Daarnaast wordt slechts zelden vooraf afgesproken wat de rechten en plichten zijn van de medewerker, c.q., het kantoor, bij het vertrek van een medewerker, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van het kantoor, al dan niet samen met andere medewerkers, al dan niet om een eigen praktijk op te zetten of een kantoor te stichten, of om zich aan te sluiten bij een ander kantoor, of met het oog op een andere loopbaan.

Partijen bepalen zelden of de medewerker bij vertrek over knowhow, zoals hoger bepaald, die aan het kantoor toebehoort mag beschikken en aan welke voorwaarden .

Evenmin bepalen partijen wie de cliënten (die de medewerker heeft bijgestaan - alleen of samen met een vennoot) informeert over het vertrek van de medewerker, de wijze waarop dit moet geschieden, de timing, enz.,

Dit alles leidt vaak tot betwistingen die aan de Stafhouder ter beoordeling worden voorgelegd en veelal uitmonden in de aanstelling van een bemiddelaar of arbiter.

Deze personen hebben heden geen leidraad die kan bijdragen tot enige rechtszekerheid bij het minnelijk beslechten van geschillen tussen confraters over aanspraken op cliënten(dossiers) en knowhow.

Om deze redenen heeft een door de Stafhouder aangestelde werkgroep bestaande uit (gewezen) leden van de raad van de Orde en behorende tot diverse kantoren (zelfstandig, filiaal van een buitenlands kantoor, kleinere kern, of kantoor van enige omvang) gemeend aan de Stafhouder de volgende aanbeveling te kunnen doen en het aan hem over te laten op welke wijze hij met deze aanbeveling wenst om te gaan.

AANBEVELING

Met het oog op een goede samenwerking tussen advocatenkantoren, resp. vennoten en hun medewerker(s) en de vereiste duidelijkheid over hun wederzijdse rechten en plichten, verdient het aanbeveling dat partijen niet enkel de materiële en financiële voorwaarden en modaliteiten van hun samenwerking schriftelijk overeenkomen, maar ook onderling het volgende bepalen :

- ° de status van de cliënteel en de dossiers en de correspondentie die op deze cliënteel betrekking hebben,
- ° wat als knowhow van het kantoor of de venno(o)t(en), of, anderzijds van de medewerker wordt beschouwd en welke de afspraken zijn m.b.t. auteursrechtelijke beschermde knowhow ;welke inzage en welk gebruik, waaronder opslaan en kopie , de medewerker heeft en mag maken van deze knowhow zowel tijdens de samenwerking als bij vertrek , om welke reden ook.

Hierbij moeten partijen rekening houden met enerzijds het recht van de cliënt om een beroep te kunnen doen op een advocaat naar keuze en anderzijds de wettelijke bepalingen m.b.t. intellectuele eigendomsrechten, in het bijzonder auteursrechten ,met betrekking tot de knowhow, alsook met de desbetreffend tussen partijen gemaakte afspraken .

Daarnaast is het ook nuttig dat partijen op voorhand of minstens bij de aankondiging van het vertrek van een medewerker, schriftelijk overeenkomen wie de cliënten informeert en op welke wijze en volgens welke timing, en zo nodig een onderscheid maken tussen de cliënten die de medewerker, zelf of samen met andere vennoten of medewerkers heeft geadviseerd of bijgestaan, en cliënten van het kantoor / de venno(o)t(en) waarvoor de medewerker geen werk heeft gepresteerd.

Voorgaande aanbevelingen gelden ook, *mutatis mutandis*, voor de “*salaried partner*” en zelfs voor vennoten onderling.

Wanneer partijen geen schriftelijke overeenkomst hebben gesloten met betrekking tot voorgaande elementen, moeten de rechten van partijen, onverminderd eventuele bijzondere wettelijke bepalingen terzake, afgeleid worden uit wat het gerechtelijk wetboek of de deontologie inzake “kiesheid” aan advocaten gebiedt

Hierbij moet rekening worden gehouden met enerzijds de vrije keuze van advocaat (en het recht van de cliënt om de relatie met de advocaat te beëindigen, zoals onlangs nog bevestigd in een cassatie arrest van 17 februari 2011) en, anderzijds, de bescherming van de “*investering*” van een advocaat of advocatenkantoor in de opgebouwde knowhow en documentatie, onder welke vorm ook. Enkel die knowhow en documentatie die betrekking heeft op de cliënt die een beroep blijft doen op een advocaat die als medewerker of vennoot, een advocaat of advocatenkantoor verlaat, om welke reden ook, mag door de vertrekkende advocaat worden meegenomen. De advocaat of het advocatenkantoor dat de beroepsaansprakelijkheid blijft dragen voor de bijstand aan een cliënt die kiest voor deze van

een vertrekkend advocaat, mag kopie behouden van alle stukken die nuttig zijn voor de bescherming van de eigen beroepsaansprakelijkheid. Vanzelfsprekend mag de vertrekkende advocaat alle andere door hem/haar zelf opgebouwde knowhow en documentatie meenemen, met enkel kopierecht voor de advocaat of het advocatenkantoor dat hij verlaat, indien deze(n) ook hebben bijgedragen tot de opbouw van deze knowhow en documentatie.

Commissie Associaties NOAB

Aanbeveling goedgekeurd door de Raad in vergadering van 20 juni 2011